

Barkas, határozottan gyanús küllemű emberekkel. Legnagyobb megdöbbenésemre az egyik szállító egy Evangélista Szent János olajban főzését ábrázoló középkori fatáblát csomagolt ki. A kép számomra határozottan ismerősnek tűnt. Hazatérve azonnal utánanézttem az otthon fellelhető szakirodalomban és természetesen *Az Ottól a Kükiüllőig* albumban is. Szerencsére Szentpétery Tibor is megörökítette az oltárt, s ennek alapján teljesen egyértelműen azonosítani lehetett a rádos evangélikus templom oltárával. Este felhívtam a műkereskedőt, hogy talán mégsem kellene aukcionálni! Ezt követően felgyorsultak az események, s a hathatós rendőri intézkedések nyomán az oltár rövid időn belül visszakerülhetett Erdélybe.

Szentpétery Tibor a szász templomokról készített fényképeit mintegy belső megérintéstől vezérelve, akárcsak korábbi, sorsfordító történelmi időköt dokumentáló felvételeit, éppen időben, a legeslegutolsó pillanatban készítette, akárcsak 1918 előtt Divald Kornél (1872–1931), aki a felvidéki vármegyéket járta, hiszen utazásait követően már soha nem nyílt lehetőség annak a teljességnek a megörökítésére, amelyet ő még viszonylag épségben láthatott. Talán nem egészen véletlen az sem, hogy az interneten jelenleg 976 hivatkozás kereshető rá.

Mint e visszaemlékezés elején említettem, minden feladatból lehet valami hasznosat tanulni. Bevallom, hogy én nagyon sokat tanultam ebből a munkából, s számos megszívlelendő tanulsággal is szolgált a továbbiakban számomra. Biztos, hogy ma már nem vállalnék el olyan fölkerést, amikor nem vagy alig tudok valamit a témáról, de az se fordulhatna elő, hogy ne konzultáljak a társszerzővel. Visszatekintve azonban mégsem bántam meg, hogy huszonhárom évvel ezelőtt belefogtam, mert minden, kizárólag nekem tudható hibája ellenére hasz-

nosnak bizonyult számomra ez a feladat. Az albumnak tudományos pályámra nézve is pozitív következményei lettek. Megjelenése után néhány egy-két évvel ugyanis sorban kaptam a hasonló jellegű megbízásokat (*Kárpátalja műemlékei, Magyar kódex, Katolikus templomok Magyarországon*). 1994-ben a *Tájak – Korok – Múzeumok Egyesület* vezetője, néhai Éri István (1929–2009) kért fel Sarudi Sebestyén Józseffel együtt, hogy rendezzük sajtó alá egy erdélyi kolléga, Gyöngyössi János a székelyföldi vártemplomokról írt kéziratát. 2005 telén fölkeresett egy megszállott fotográfus, számtalan CD és könyv kiadója, Thaler Tamás. Olvasta *Az Ottól a Kükiüllőig* könyvet, s elhatározta, hogy ő is megjelentett egy hasonló témájú albumot a *Barangolások a Kárpát-medencében* sorozata keretében, mely 2006-ban meg is jelen *Szász erődtemplomok Erdélyben* címmel. A beszélgetésből egy tartós munkakapcsolat alakult ki. Első közös könyvünk *Középkori templomaink a Bórszönytől a Zemplénig* 2007-ben jelent meg. A második 2009-ben *Középkori Templomok a Felső-Tisza vidékén* címmel. Egy harmadik még kiadásra vár (*Falképlegendárium*). 2009 szeptemberében a Néprajzi Múzeum, részben szász földi templomokat bemutató kamarakiállítás (rendezte Tasnádi Zsuzsanna) tudományos megnyitójára kértek fel. A tárlatról kiadott kötetet éppen az emlékülés előtt egy nappal kaptam meg. Nincsenek véletlenek! Egészen biztos vagyok benne, hogy az újabb és újabb feladatok nem jöhettek volna létre a szász erődtemplom kötet nélkül. Szentpétery Tibor, még ha nem is tudott róla, láthatatlan jötevéként tovább egyengette, egyengeti pályámat, s most már egészen bizonyos vagyok benne, hogy azt szeretné, hogy soha ne hagyjam abba a Kárpát-medence műemlékeivel való intenzív foglalatalkodást.

Jakobovits Miklós festőművész

2013. december 16-án 19 órai kezdettel Jakobovits Miklós, örmény származású festőművészre emlékeztek a Budapest V., Semmelweis u. 17. szám alatti Örmény Kulturális és Dokumentációs Központban, aki egy esztendője, ezen a napon hunyt el. Először a barát és művésztárs, Jovián György festőművész osztotta meg gondolatait a jelenlévőkkel, majd a művész munkásságáról, életszemléletéről gondolatokat olvasott fel Flórián Antal színművész, a régi jó barát.



Jankovics Marcell alkotóművészete Magyar Örökség

A Magyar Tudományos Akadémián 2013. december 21-én került sor a Magyar Örökség díjátadó ünnepségre, amelyen **Jankovics Marcell alkotóművészete Magyar Örökség-díjat** kapott, nevét az Aranykönyvbe bejegyezték. A magyarörmény közösség szívből gratulál a díjazottnak.

A laudátor *Orosz István* grafikusművész rövidített méltatását az alábbiakban közöljük:

– Na és melyik Jankovicsról? – kérdezte állítólag az egyszerű diák, amikor felszólított. Csodálkozunk-e rajta? Bizonyára sokan vannak kívülről is széles e hazában, akik szerint több Jankovics Marcell nevű csillag is világlík kultúránk egén. Vannak, akik tudnak az animátorról, az első egész estés rajzjátékfilm, a János vitéz Kossuth-díjas rendezőjéről, és már többször is látták a „legek moziját”, a nemrég bemutatott filmkolosszust, az Ember tragédiáját; vannak, akik ismerik Jankovicsot, a művelődéstörténészt és néprajztudóst, aki oly magától értetődő könnyedséggel beszél a mítoszok, a népmesék és a csillagos égbolt kapcsolatáról, hogy azonnal megértjük, mi több, el is hisszük, amit mond; mások grafikusként, könyvillusztrátorként ismerik, galériák kiállító művészeként, és olyanok is akadnak, akik számon tartják, hogy valaha kultúrpolitikusként, a Duna TV egyik alapítójaként és a Nemzeti Kulturális Alap elnökeként próbálta segíteni a rendszert váltó közművelődést. Persze azok, akik vették a fáradságot, hogy belekóstoljanak az életműbe (a teljes megismerés ugyanis eleve reménytelen, sőt „sziszifuszi” munka lenne - figyelmeztet kedves szarkazmussal már a legelső remekmű, egy melleleg Oscarra is nominált film címe), szóval a kószolgtatók számára is hamar kiderül, hogy a sok Jankovics igencsak jól ismeri egymást. Filmrendezőként a történelem- és a néprajztudomány tapasztalatait hasznosítja, mondhatnánk, azokkal „kapcsol be” (a „kikapcsolódás” édes, együgyű divatját sosem vállalta), a képzőművész Jankovics állóképei magától értetődő természetességgel őrzik a snittek lendületét, az animált filmkockák dinamizmusát, az író Jankovics könnyed és olvasmányos mondatfűzése mögött Jankovicsnak, a filmdramaturgnak sok órányi filmen és száznál is több forgatókönyvön iskolázott professzionalizmusa sejlik elő; és ha a kulturális szakbizottságok hivatalnokaként a gyakorló művészeket vagy tudósokat kell képviselnie, hát az igazán nem eshet nehezére, hiszen maga is az: művész és tudós. E méltatás szerkesztője, Jankovics sok évtizedes pályatársa, amikor felkérték, hogy a Magyar Örökség-díj alkalmából laudációt írjon, annak az imént idézett egyszerű diáknak a naivitásával kérdezett vissza: miért, még nem kapta meg? Aztán tudatlanságát elszégyellve, nevetve tette hozzá: hogyhogy, az egyik Jankovics sem?